SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XC | JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 13, 1987 | CENTS 25 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛИСТОПАДА 1987 | Ч. 218. | РІК XCIV.



## У ВАШІНГТОНІ ВІДБУВСЯ ДЕНЬ ПАМ'ЯТИ ЖЕРТВ КОМУНІЗМУ

Вашінгтон. — У п'ятницю, 6-го листопада ц.р., відбулася зустріч представників багатьох країн, у яких владу перехопили комуністи, створивши там тоталітарні режими, які топчуть усі національні і людські права народів. Учасники проголосили день 7-го листопада днем захоплення влади комуністами в Росії і днем пам'яти жертв комуністичних режимів.

Як відомо, 7-го листопада цього року совєтські керівники влаштували на Червоній площі в Москві театральний спектакль і гучно відзначили, з участю представників компартій з усього світу, 70-річчя Жовтневої революції.

„Комунізм — одна з найбільш несправедливих форм поневолення", — заявив пастор Ралф Дейвид Еберматі, колишній співробітник Мартіна Лютера Кінга. „Комунізм переслідує, вбиває, терроризує людей, він порушує усі основні права людини", — заявив згаданий промовець.

Учасники вашінґтонської зустрічі говорили також про те, що починаючи від 1917 року, жертвами комунізму стали понад 150 мільйонів осіб, включаючи 70 міл. в Росії, 63 міл. в Китаю 8 міл. в Україні, 6 міл. в Камбоджі, Афганістані, В'єтнамі в Кубі, Латинській Америці, у Філіппінах та інших країнах.

„Наша ціль є пригадати світові правду про характер і дії комунізму", — заявив президент Американської коаліції „Свобода" пастор Роберт Ґрент. Він підкреслив, що ґорбачовська „ґласность" придумана для того, щоб ввести в блуд західні народи і створити корисну для комунізму атмосферу.

Після промов відбулася пресова конференція з участю представників Афганістану, Нікараґуа і В'єтнаму. Велике враження на присутніх викликала розповідь 12-літнього афганського хлопця Газрата Хана, який став інвалідом після совєтського налету на село, у якому він жив з батьками. Від того часу він їздить разом з представниками борців за свободу і розказує вільним людям про жорстокість комуністів та їхню помсту над цивільним населенням. „Моя країна стала жертвою комуно-московського імперіялізму, — заявив Газрат, — комуністи вбивають старших, жінок і дітей; нам потрібна зброя й інша допомога, щоб продовжувати боротьбу проти окупантів".

Виступаючи на конференції, деякі конґресмени заявили, що вони підтримуватимуть резолюцію в Конґресі, яка домагається встановлення 7-го листопада Днем Пам'яти жертв комунізму.

## ДЖ. ҐРЕНТ З УСПІХОМ ЗАКІНЧИВ СВІДЧЕННЯ
### СВІДОК СТВЕРДИВ, ЩО МНИМА ВИКАЗКА І. ДЕМ'ЯНЮКА Є ФАЛЬШИВКОЮ

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН, тел.). — У вівторок і середу, 10-го і 11-го листопада ц.р., тут на процесі Івана Дем'янюка англійський експерт від документів Джуліюс Ґрент закінчив свої свідчення, встановляючи, що мнима виказка є пофальшованим документом принаймні у трьох відношеннях: знімка на ній, з двома дірочками, взята з іншого документу, підпис Дем'янюка не є його підписом, а в дірочках на знімці є залишки чорнила, подібного до того, що його вживала жінка, яка перекладала текст виказки рукописом.

Дж. Ґрент відстояв гостре і підступне перепитування прокуратора Міхаеля Шакеда, який висував цілий ряд спекулятивних ґіпотез, щоб збити свідчення і експертизу Ґрента, але цей не піддався, доказуючи у кількох випадках фальшивість заложень Шакеда, а в інших відмовляючись зайняти становище до чисто спекулятивних тверджень прокуратора.

Дж. Ґрент ствердив дефінитивно, що знімка на виказці була прикріплена до іншого документу „стейплером", а відтак приклеєна до виказки. На дірочках, зроблених стейплером є залишки чорнила, подібного до того, що його вживала перекладачка, якої рукопис є на виказці. Крім того, Ґрент сказав, що клей на двох інших виказках, які прийшли з СССР є також слабий (третя виказка не має фото взагалі), але в тому випадку не вживано „стейплера" для прикріплення знімки, отож з тими трьома виказками поводились інакше.

Як уже інформовано, попереднього дня, у понеділок, 9-го листопада, на ствердження Ґрента, що під підписом Штрайбеля є дві паралельні лінійки, мабуть відбитки дротяного спинача, Шакед сказав, що в 1940-их роках вживано такі спиначі і дав Ґрентові статтю авторства Роналда Морріса на цю тему. Перечитавши її, Ґрент однак ствердив, застидавши Шакеда, що стаття про вживання „стейплерів" від 1902 року відноситься виключно до Америки, а не до інших країн і тому немає жадного відношення до справи тут.

Під час перепитування Шакедом і відтак повторного опитування оборонцем Йорамом Шефтелем, Ґрент заявив, що він перевірив 12 оригінальних підписів Дем'янюка і ні один з них не відповідає підписові на виказці. Ці досліди він зробив 6-го листопада.

Прокуратор Шакед виніс ґіпотезу, що підпис міг бути дещо відмінним, бо, припустім, Дем'янюк щойно отримав виряд — штани, білизну, тощо, тримав їх в руках, отже й підпис його у цій ситуації міг бути інший.

Але Ґрент опрокинув цю ґіпотезу, бо підпис на виказці є дуже виразний, рівний, чіткий, не переступає лінійки, отже мусів бути зроблений раніше за інших умовин.

Шакед далі вдався до хитрунства, пригадуючи зізнання Дем'янюка, коли він буцімто сказав, що „так це моє прізвище". Тоді Шефтель запротестував, заявляючи, що Ґрент не був присутній під час свідчень Дем'янюка і тому треба відчитати повний текст протоколу. Зробивши це, виявилось що Дем'янюк сказав: „Так, це моє ім'я,але це не є мій підпис". Ґрентові не треба було відповідати.

У середу вранці дійшло до гострої сутички поміж Шефтелем і головним суддею Дов Лєвіном у справі документів. Шефтель заявив, що оборона постійно має труднощі з отриманням документів від прокуратури і це знову повторилось тепер, коли свідчив Ґрент. Суддя Лєвін кількакратно повторив, що оборона повинна бути більш настирлива у своїх домаганнях і звертати увагу суддів на будь-які перепони, що їх ставить прокуратура.

Взагалі, від часу відновлення процесу 26-го жовтня ц.р., судді намагаються створити враження, що вони ставляться об'єктивно і справедливо до підсудного і до оборони, мабуть у наслідок цілого ряду статтей у західньо-европейській пресі, які квестіонують наставу і поведінку суддів та обвинувачують їх в співпраці з прокуратурою.

Сесію в середу, 11-го листопада, закінчено в год. 1-ій прийняттям в протоколи листи підписів Дем'янюка, що їх перевірював Ґрент. Для спрепарування цієї листи дозволено на 40-хвилинну перерву у наслідок закиду Шакеда, що Ґрент не перевірював оригінальних підписів Дем'янюка. Ґрент заперечив це, взяв свої записки до окремої кімнати, і там спрепарував листу, яка відтак була втягнена в протоколи.

У четвер, 12-го листопада, оборона мала покликати до свідчень д-ра Ґеца, німця, що мав свідчити про заяви Штрайбеля на його процесі.

## Б. ЄЛЬЦИНА ЗВІЛЬНИЛИ З ПАРТІЙНИХ І УРЯДОВИХ ПОСТІВ

Москва. — Пресові агентства і акредитовані в Совєтському Союзі кореспонденти повідомили, що Центральний Комітет КПСС звільнив з усіх партійних і урядових постів неголосуючого члена Політбюра, керівника московської партійної клітини, господаря столиці Москви Борісаа Н. Єльцина, який ще донедавна здавалось був упривілейованим керівним членом компартії підвищуваний на своїх постах вже новим генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим, після перебрання ним влади в березні 1985 року.

Совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що сам М. Ґорбачов взяв участь у засіданні міського комітету компартії в Москві, на якому звільнили Б. Єльцина, але, як пише один з кореспондентів, „ми не могли довідатись про особистий погляд на цю справу самого генерального секретаря, а офіційного комунікату в цій справі не було".

Як відомо, Б. Єльцин, виступаючи на пленумі Політбюра і Центрального Комітету КПСС 21-го жовтня ц.р., нарікав на повільний процес „перестройки" і політики „гласності", а також гостро критикував кількох партійних керівників, включаючи М. Ґорбачова і Єгора К. Лігачова, що вони зумисно сповільняють процес перемін, а деякі з них, включно з Горбачовим працюють в напрямі відновлення атмосфери культу особи і кожний з них по своєму дбає про збільшення особистого пресижу.

Покищо не відомо, чи звільнення Єльцина наступило у висліді вимоги М. Ґорбачова, чи на Ґорбачова робили тиск інші члени Політбюра, в першу чергу Є. Лігачов, якого уважають у Кремлі другою особою по генеральному секретареві. Одне є певне, кажуть політичні спостерігачі, Єльцин напевно втратить пост неголосуючого члена Політбюра, після позбавлення його усіх постів у міськомі міста Москви. Покищо його пост у міськомі, згідно з інформацією ТАСС, займе Лев Н. Зайков, повноправний член Політбюра і близький співробітник М. Ґорбачова.

У політичних колах, а особисто серед західніх дипломатів в Москві, звільнення Єльцина розглядають, як перемогу тих сил у компартії, які нібито підтримують пропоновані Ґорбачовим зміни, але рекомендують переводити їх повільно, щоб, мовляв, не принести шкоди самій структурі керівництва. Навіть сам Ґорбачов, виступаючи 2-го листопада з довгою промовою з нагоди 70-річчя Жовтневої революції, критикував тих партійних керівників, які втрачають нерви, не мають терпеливости систематично і обдумано працювати для здійснення великих перемін.

Виглядає, кажуть політичні аналітики, що противники Б. Єльцина, особливо Є. Лігачов, простелили шлях до зміцнення кар'єри Зайкова, який з посту члена Політбюра і секретаря ЦК КПСС відповідав за військову індустрію в останніх двох роках. Не треба виключати тиску на компартію військових кіл, яким належить на втриманні на відповідному рівні воєнної індустрії і мілітарної сили СССР взагалі.

## Домагаються зміни назви „Сталінґрад" у Парижі на „С. Петлюру"

Париж (ОУПС). — Після успішної акції з „десталінізацію" канадської топонімії започатковано заходи в праві усунення назви „Сталінград" із мап і показників столиці Франції.

Перебуваючи в днях — 1-2-го листопада ц.р. в Парижі, проф. Яр. Рудницький з Канади звернувся до посадника прем'єр-міністра Франції Жака Шірака з рекомендацією перейменувати підземну станцію та її довкілля „Сталінград" у Парижі на якусь більш пристойну як „союзника Гітлера з 1939-41 роках".

Як сеньор назвознавців із світовим визнанням і як один із небагатьох ще живих учасників Першого міжнародного конґресу топо-й антропонімії, що відбувався в Парижі в 1938 році проф. Рудницький був тоді прийнятий посадником столиці й вписався в почесну книгу Парижу й Версалю. В той час ще не було назви „Сталінґрад" у Парижі. З цієї причини, а теж і тому, що навіть у СССР перейменовано „Сталінґрад" на „Волґоґрад", а в Канаді недавно позмінювано два топоніми з назвою „Сталін", проф. Рудницький уважаєк, що вже найвищий час змінити цю назву й пропонує, як заступство „прізвище сл.п п. Симона Петлюри, Президента Української Народної Республіки якого замордовано в Парижі в 1926 році".

## В Нюарку вшанують Діву Марію

Нюарк, Н. Дж. — У неділю, 15-го листопада ц.р., Деканат Української Католицької Церкви Ню Джерзі святкуватиме 950-ліття віддання Ярославом Мудрим українського народу, та його батьківщини від Покров Пречистої Діви Марії.

Святкування ці стануть початком великих святкувань Тисячоліття Хрищення.

Святкування почнуться Благодарственним Молебнем, що його служитимуть отці Деканату в год. 4-ій по полудні в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. Після відправи Молебня в церкві відбудеться концерт з участю чотирьох хорів стейту.

Промовцями будуть о. Рафаїл Турконяк, Студит парох Пассейку, та о. Богдан Лукій, ЧНІ, парох Нюарку.

## *Й. Тереля матиме зустріч з громадою Вінніпеґу*

Вінніпеґ, Ман. — За ініціятивою членів Т-ва Св. Софія: д-ра Ярослава Барвінського, д-ра Михайла Марунчака і о. ред. Семена Їжика під патронатом Комітету Українців Канади зорганізовано зустріч української громади Вінніпеґу з Йосипом Терелею. Зустріч відбудеться в неділю, 22-го листопада ц.р., у залі Інституту Просвіти при вул. Причард і Арлінґтон в годині 3-ій по полудні.

У понеділок, 23-го листопада, Й. Тереля відвідає Митрополита Максима Германюка і Митрополита Василія Федака, як теж прем'єра провінції Манітоби та посадника міста і відбуде пресову конференцію.

Привітання на вінніпеґському летовищі буде в суботу, 21-го листопада в годині 1-ій по полудні. Йосип Тереля приїжджає до Вінніпеґу зі своєю дружиною Оленою.

## *У СВІТІ*

**ПОЛЬСЬКИЙ ЄПИСКОПАТ** висловив затурбованість з приводу погіршення економічної ситуації в країні і політичної нестабільнокости та ворожости компартії до опозиційних елементів, зокрема до підпільної „Солідарности". Представник Римо-Католицької Церкви відмовився однак зайняти офіційне становище до заповідженого урядом на 29-го листопада крайового референдуму з приводу заплянованих економічних реформ, які мали б бути переведеними в більшості коштом населення. „Я не думаю, що Церкві треба говорити про світські справи. Кожний громадянин Польщі повинен сам вирішити : треба йому голосувати в цій справі, чи ні", — заявив на пресконференції у Варшаві о. Ґенрі Брунька, керівник єпископської канцелярії.

**ЕКСПЛЬОЗІЯ БОМБИ В** Північній Ірляндії була черговим актом тероризму Ірляндської Революційної Армії (ІРА), засудженого не тільки прем'єр-міністром центрального уряду Марґарети Тачер і численними парляментаристами, але великою частиною спільноти, яка вже має досить терористичної діяльности ІРА. У висліді експльозії загинуло 11 осіб, а 63 були поранені і перевезені до місцевих шпиталів. Бомба була підложена біля пам'ятника жертвам Першої і Другої світових війн. Розрив бомби наступив тоді коли площу виповнили люди, які прийшли, щоб вшанувати у відповідний спосіб жертви воєн. Навіть совєтське пресове агентство ТАСС назвало цей акт терору „варварським".

**У З'ЄДНАНИХ СТЕЙТАХ АМЕРИКИ** перебуває з офіційною державною візитою президент Ізраїля Хаїм Герцоґ. У вівторок, 10-го листопада, відбулись у Білому Домі формальні привітання гостя з усіми приписаними ритуалами. Після того Х. Герцоґ мав довшу розмову з президентом ЗСА Роналдом Реґеном. Американські засоби масової інформації назвали відвідини історичними бо це перший раз, від часу існування ізраїльської держави, ЗСА відвідав президент Ізраїля. Газета „Ню Йорк Таймс" назвала цю обставину „дивним фактом" в американсько-ізраїльських відносинах.

**КИТАЙСЬКА ГАЗЕТА,** яка виходить англійською мовою під назвою „Чайна Дейлі", повідомила, покликаючись на офіційне повідомлення Ради для розвитку сільського господарства, що в Китайській Народній Республіці починають вводити експериментально приватні більші й менші господарства. Більші фармери можуть навіть користуватися допомогою наймлених робітників. Критики цієї системи звертають увагу на небезпеку відродження нової капіталістичної кляси сільськогосподарських „багатіїв " і експлуататорів, головною ціллю яких буде нажива коштом інших. Китайці однак признаються, що приватні господарства доставляють на публічні ринки більше товару, кращої якости і дуже часто по нижчих цінах. Газета підкреслює, що уряд покищо не буде втручатися у приватні підприємства, а радше сприятиме їхньому ростові. Треба взяти також до уваги, кажуть спостерігачі, що біля 800 мільйонів китайців живуть у місцевостях сільського типу.

**ВИСОКІ СТАРШИНИ** Варшавського Пакту, запрошені британським вищим командуванням, взяли участь у характері спостерігачів у військових маневрах, а зглядно висадці морської піхоти і парашутних частин на березі містечка Странрар у Шотляндії. Подібні маневри висадки з моря і повітря представники з комуністичних країн оглядали перший раз, бо раніше вони брали участь, як спостерігачі, у звичайних маневрах сухопутних і летунських військ на Заході, зокрема військ Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО). Минулого року був підписаний тимчасовий договір між НАТО і Варшавським Пактом про взаємну участь у більших військових маневрах на сході і на заході. „Краще спостерігати за ходом маневрів, як виступати один проти одного на полі бою". — заявив полковник болгарської армії Ґеорґій Ґеорґієв. Совєтський полковник Віктор Кожін заявив кореспондентам: „Всі армії подібні одна до одної. Військову дружбу треба також використовувати для зміцнення миру у світі". Крім СССР і Болгарії, в маневрах брали ще участь старшини Польщі, Східньої Німеччини і Чехо-Словаччини.

## ООН закликає до негайного виведення совєтських військ з Афганістану

Ню Йорк. — У вівторок, 10-го листопада, Генеральна Асамблея ООН значною більшістю голосів прийняла резолюцію, яка закликає до негайного виведення всіх чужинецьких військ з Афганістану без будь-яких попередніх умов.

У тексті резолюції Совєтський Союз не названий країною-агресором, але для нікого не є секретом, що мова йде саме про це.

Документ, подібний до прийнятого у вівторок, схвалюється Генеральною Асамблеєю дев'ятий рік підряд. Як і раніше, резолюція була внесена Пакістаном, як державою, яка більше від інших втягнута в афганський конфлікт. За резолюцію проголосували 123 делеґації, проти — 19. 11 делеґацій утрималися, а представники п'ятьох країн не були присутніми на сесії. Торік подібна резолюція була прийнята 122 голосами проти 20. В цьому році делеґат Бутану змінив думку і приєднався до тих, хто осуджує агресора.

Газета „Ню Йорк Таймс" подала повний список тих, що голосували. Проти резолюції, крім Совєтського Союзу і його афганських маріонеток, виступили Анґоля, Болгарія, Білорусія, Куба, Чехо-Словаччини, Етіопія, Східня Німеччина, Мадярщина, Ляос, Лівія, Мадагаскар, Монголія, Польща, Сирія, Україна, В'єтнам і Ємен. Делеґації двох совєтських союзників Румунії і Південного Ємену взагалі не брали участи у голосуванні.

Звертає на себе увагу той факт, що делеґація Югославії осудила совєтську агресію, а Лівія і Ємен були єдиними мусульманськими країнами, які схвалили ґеноцид проти афганського народу.

В дискусіях перед початком голосування совєтська делеґація зробила спробу змінити текст резолюції і представити справу так, що мова нібито йде не про обговорення совєтської агресії, а про якесь „спільне" вмішування в справи Афганістану. В тексті совєтських поправок міститься заклик до створення нейтрального уряду національної єдности і до припинення чужинецької військової допомоги муджагідам.

Делеґат Пакістану Заін Нурані заявив, що якщо совєтські пропозиції будуть поставлені на обговорення, його країна запропонує резолюцію, яка міститиме ще більш різкі тони і прямо назве СССР агресором. „Голосування наочно показало, що совєтські словесні 'димові завіси' не досягнули мети", — сказав З. Нурані. Керівник делеґації Великобританії назвав маневри совєтських дипломатів незграбними. „Головне питання міститься в тому, коли вони заберуться з Афганістану", — сказав він.

**ПОЛЕ БИТВИ З ЧАСІВ** американської громадянської війни починає бути загрожене комерційністю. Недалеко місцевості Ентітам, що лежить над потоком цієї ж назви і де в часі громадянської війни відбувся один з найбільш жорстоких боїв, де за один день згинуло або були поранені 23,000 вояків, починається нова битва за право існування історичних пам'яток в Америці.

**В НОВОМУ ДЕРЖАВНОМУ ОПИТІ,** перепровадженому для статистичного бюра Департаменту справедливости, виявляється, що більшість громадян підтримує багато довші терміни покарання злочинців. Ці довші строки ув'язнення громадян пропонують для групи 24 злочинів почавши від насильства до крадіжок включно.

## КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАШІНҐТОНІ ВИМАГАЄ СВОБОДИ РЕЛІГІЇ В СССР

Вашінгтон. — Тут у днях 22-23-го жовтня ц.р. відбулась конференція Центру етики і публічної політики, яка була зорганізована 1976 року. Її основоположником і президентом є д-р Ернест В. Лефівер. Ціллю організації є програма дослідів, публікацій, конференцій і дебат про внутрішні й закордонні справи між релігійними, науковими, торговельними й політичними провідниками. Цю організацію підтримують фінансово різні установи, корпорації й окремі особи.

Конференцію у Марріотт готелі відкрив вступним словом президент д-р Лефівер, а тоді передав її провадження д-рові Джанові Ленчовському. У конференції брали уділ понад 100 представників різних релігійних, наукових і навіть політичних організацій. Представником на цій конференції від Всеукраїнського Баптистського Братства був пастор Дмитро Марійчук.

Темою конференції було: „Релігійні репресії у совєтському бльоці".

Першим промовцем був Андрій Сороковський з УНІГУ. Він промовляв на тему: „Історія релігійних репресій у Совєтському Союзі". У своєму добре приготовленому й підтвердженому історичними фактами рефераті він подав сумну картину тяжкого й трагічного положення українського народу під комуно-атеїстичним режимом, починаючи від 1917 року аж до сьогоднішніх часів. Сотні, тисячі й мільйони невинних людей потерпіли за свої релігійні переконання від атеїстичної влади, яка виповіла війну не лише проти релігії, але й проти самого Бога. Багато священиків, пасторів та звичайних членів церков померли смертю мучеників за віру в Бога, казав доповідач, і теперішнє положення не багато краще, незважаючи на проголошену „ґласность". Хоч кілька сотень дисидентів за людські права, релігійних і політичних в'язнів звільнено, але багато більше із них караються у в'язницях і „психушках", а також відбуваються нові арешти й засуди.

На цій же самій сесії промовляли ще двоє англійців з Кестон коледжу, центру дослідів питань релігії за Залізною заслоною. Перший промовляв Джан Андерсон на тему: „Відгук Церков на державну контролю", а після нього промовляла представниця Джен Елліс на тему: „Релігійне відродження". Перший говорив про відгуки Заходу на релігійні репресії на Сході, а друга говорила про духовне відродження не лише у вільному світі, але зупинилась головним чином на релігійному відроджені у країнах комуністичного бльоку. На закінчення ранішньої сесії відбулась дискусія над прочитаними рефератами, а потім обід.

Після обіду відбулась друга сесія, на якій промовляли: Джері Ґудман від Крайової конференції жидівства, о. Леонід Кішковський від Православної Церкви в Америці, Марко Елліот від Інституту студій християнства і марксизму. Джері Паверс від Католицької конференції у ЗСА і Джінте Дамусіс від Латвійської католицької релігійної помочі. Усі вони говорили про відгуки на Заході, які є різні: одні беззастережно й безкритично сприймають „миляні баньки", „гласности", а більшість американського громадянства скептично наставлені до комуністичних обіцянок тому, що „вони ніколи не думають так, як говорять, і ніколи не говорять так, як думають". Найбільшою проблемою американсько-совєтського діялогу є брак довір'я, бо як можна вірити тому, хто не дотримує слова? Майже усі промовці й дискутанти були згідні з тим, що незважаючи на проголо-

*(Закінчення на стор. 3)*

### „УКРАЇНЦІ РОКУ"

Ню Йорк. — Тут в неділю, 15-го листопада ц.р., в приміщеннях готелю Плаза при 59-ій вулиці та П'ятій авеню, Український Інститут Америки влаштовує вшанування „Українців Року", судді Богдана Футея та генерал-майора Миколи Кравцева. Початок о год. 12:30, обід о год. 1:30 по полудні, після якого у залях УІА відбудеться прийняття. Даток 125 дол. від особи, а 200 від пари.

### КОСТЮМІВКА В МОНТРЕАЛІ

Монтреаль, Кве. — Тут у неділю, 22-го листопада ц.р., Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб і Пластова Станиця влаштовують костюмову забаву для дітей від 3-ох до 12-ти років. Забава відбудеться від год. 2-ої до 5-ої по полудні у приміщеннях долішньої залі Українського Національного Об'єднання, при вулицях Гачисон і Фермонт Захід. У програмі плянується інсценізація української народної казки, гри, нагороди та інші веселі несподіванки. Тема костюмів — довільна.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

## Проблема Даґлеса Ґінсбурґа

Коли в червні, минулого року, зрікся член Верховного Суду Луїс Павелл, президент Реґен призначив на його наступника члена апеляційного суду у Вашінґтоні, колишнього професора конституційного права в Ейльському університеті, Роберта Борка. Але це було літо. Конґрес перебував на літніх вакаціях і Реґен кілька тижнів перевів на своїй фармі в Каліфорнії. Один із республіканських сенаторів закинув згодом Реґенові, що коли цей їздив верхи на своїй фармі, противники Борка організувалися і мобілізували всі сили, щоби цю кандидатуру провалити. Так і сталося, бо на голосуванні у Сенаті проти Борка було 58 голосів — на 42 „за".

Але це не була проблема Роберта Борка, а проблема боротьби демократичної більшости Сенату проти республіканського президента Роналда Реґена. Борк, відомий з гострого язика, заявив свого часу, що леґалізація абортів Верховним Судом була протиконституційна і що Верховний Суд взагалі порушує Конституцію такими своїми постановими, як заборона молитви у публічних школах. Такі заяви Борка спонукали лівих демократів-лібералів, фанатичні жіночі організації, муринів і гомосексуалістів створити коаліцію, яка вбачала у Боркові уосіблення ненависного їм філософського світогляду Реґена. І тому вони не заперечували, що Борк має фахові кваліфікації, але відкинули його, щоби вдарити по Реґенові.

У два дні пізніше президент Реґен, який вже рахувався з цим, що Борк перепаде, призначив нового кандидата до Верховного Суду Даґлеса Ґінсбурґа, молодого, бо лише 41-річного, також суддю апеляційного суду у Вашінґтоні і теж професора права. Але кандидатура Ґінсбурґа втрималася буквально тільки дев'ять днів. Його ще не почали переслухувати, коли він заявив з Білого Дому, що він зрікається із своєї кандидатури. При цьому він висловив докір під адресою Сенату і преси, що вони розглядали лише його приватне життя з-перед багатьох років. Знищило Ґінсбурґа його признання, що він, як студент і після того як професор „принагідно" курив маріхуану. Йому були б вибачили те, що він, як суддя фаворизував корпорацію, в якій заінвестував власні гроші. І були б вибачили це, що його дружина, лікарка, під час своєї шпитальної практики перевела кілька абортів. Президент Реґен заявив публічно: „Кандидатом є Ґінсбурґ, а не його жінка". Але хоч маріхуана належить до найлегших наркотиків і була свого часу навіть мова про леґалізацію маріхуани, так вона поширена в усіх колах американського громадянства, проте тут ішлося про престиж подружжя Реґенів. І сам Президент і його дружина Ненсі, ведуть особисто кампанію проти наркотиків. Появилися афіші з портретом Ненсі Реґен і її постійною порадою: „Скажи ні". І тому Реґен, зустрівшись із шумом про маріхуану Ґінсбурґа, дав йому зрозуміти за посередництвом секретаря освіти Беннета, щоби він, Даґлес Ґінсбурґ зрікся, бо процес переслухування його в Сенаті може скомпромітувати Президента і його дружину.

Кандидат на кожне державне становище може мати секрети свого приватного життя. Але кандидата минуле, який мусить мати затвердження Сенатом, мусить бути бездоганне. Борк його мав, Ґінсбурґ не мав. Він з вдячністю прийняв ту кандидатуру, бо не рахувався з фактом що в Америці є інвестиґаційні журналісти, які ганяються за всіма скандальними подробицями ради сенсації. У даному випадку винуватий був секретар юстиції Едвін Міз, який настирливо поручав Президентові кандидатуру Ґінсбурґа, дармащо цей останній не сказав всієї правди про себе.

Уже не один раз члени державної верхівки, члени штабу Білого Дому і Ради крайової безпеки штовхнули Роналда Реґена у важкий клопіт. Бо все воно йде на рахунок Реґена, а не Пойндекстера, Норта чи Міза. Реґен відповідає і несе наслідки того, що його співробітники були несолідними, несовісними, короткозорими, а він Президент, не всилі робити все те, що має виконувати ціла велика державна машина.

**ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС"** й інші повідомили, що Сирія відмовилась видати Австрії нацистського злочинця 75-річного Альойза Брюннера, який був помічником Адольфа Айхмана і тепер живе під Дамаском, користаючись привілеями й охороною сирійської державної служби безпеки. Сирія взагалі і не хоче говорити на цю тему правдоподібно тому що Брюннер свого часу передав дуже важні документи для Сирії, а тепер далі співпрацює з сирійською розвідкою.

**Степан Женецький**

## КОМУНІСТИ ВЖЕ НЕ ВІЩУЮТЬ „РОЗВАЛУ КАПІТАЛІЗМУ"

Ще від часів Карла Маркса комуністи проповідували про загибель „капіталізму", тобто держав з вільною господарською системою. Коли в 1929 році на біржі в Ню Йорку були дуже низько впали ціни на вартісні папери, в наслідок чого настала велика господарська криза в Америці, а за нею і в цілому некомуністичному світі, то московська комуністична газета „Правда" з великою злорадістю була написала, що „настав остаточний розвал капіталізму", тобто країн з вільною економічною системою.

Але це „віщування" комуністичних „пророків" не здійснилося, вільний світ пережив цю економічну кризу в 30-их роках і далі існує та економічно розвивається, а натомість комуністи допровадили централізованою системою свої країни до такого „розквіту", що мусять купувати зерно в „капіталістів", щоб прокормити своїх рабів у комуністичних країнах.

Цікаво відзначити, що коли при кінці жовтня цього року, були низько впали ціни на вартісні папери на нюйоркській біржі і в цілому вільному світі, то головачі комуністичної Москви і комуністичного Китаю заховувалися відносно цієї події незвичайно стримано. Замість розписуватися, як це робили комуністичні ватажки раніше в таких випадках, про „постійну слабість" вільної економічної системи, чи як вони це називають, капіталізму — то засоби масових публічних зв'язків: преса, телевізія, радіо, — тих найбільших комуністичних країн, поводилися дуже стримано.

Головною причиною такої їхньої поведінки є це, що хоч ці комуністичні країни і далі міцно тримаються централізованого ладу, але обидві вони впроваджують у свої системи деякі засоби вільної господарки до своїх централістично кермованих економій. Китай навіть почав осторожно впроваджувати в себе торгівлю вартісними паперами та зорганізував пару малих „біржових осередків" у Шанхаю і інших великих містах, де торгують ними. Московські комуністи ще не пішли аж так далеко. Обидві ці комуністичні країни заохочують своїх підданих до приватної ініціятиви в сільських господарствах і фабриках, та дають до пізнання, що такі приватні підприємства дають добрі приходи та не будуть залежні від державної допомоги.

„Ми віримо, що вільна (капіталістична) система може перебороти гарячку торгівлі вартісними паперами", пише Валерій Макаров, директор Московського центрального інституту, і при тому він додав, що сучасні капіталістичні клопоти не відстрашать московських комуністів від спроб перещепити деякі капіталістичні спроби до московської комуністичної системи.

Рівно ж спад цін на вартісні папери в західньому світі не зменшить намагань Китаю на розбудову в себе зразків вільної торгівлі, яка є значно більше поширена, як у Совєтському Союзі. Гуа Шанкіян, заступник міністра Державної комісії для відбудови економіки, заявив: „Це (спад цін на біржах Західнього світу) не матиме впливу на намагання Китаю на впровадження торгівлі вартісними паперами. Це (торгівля шерами) є засоби економії, які можна вживати як у капіталістичних, так і в соціялістичних країнах".

Хоч як воно дивно, але і Банк (комуністичного) Китаю приєднався до Гонк Конґу та головних тамошніх інвесторів, вкладаючи значні фонди до цієї все ще англійської колонії, щоб підсилити її ринок вартісних паперів, який був сильно потерпів від спаду цін в другій половині жовтня ц.р. Англія має передати колонію Гонґ Конґ під владу Китаю в 1997 році. „Якщо Гонґ Конґ потребує нашої (фінансової) допомоги, то ми її дамо, як можемо", — заявив речник Китаю.

Та для Китаю є ще й інші причини, щоб допомогти Гонк Конґові. Тамошні (гонґконґські) торгівці вартісними паперами кажуть, що деякі китайські провінційні організації вклали свої зароблені в закордонній вимінній торгівлі шерами капітали, в Гонг Конґу і міжнародні фірми, що діють в цій колонії.

Капіталовклади тих китайських біржових торгівців є часто дуже рисковні. „Ці торгівці дуже сильно рискують" — розповідає один англійський біржовий торгівець в Гонґ Конґу. А другий додав: „Китайці купують ці вартісні папери, ціни яких постійно йдуть вгору. Вони правдоподібно не цілком добре розуміють, що ціни можуть також піти і вдолину".

Московські і китайські комуністичні знавці торгівлі вартісними паперами дуже стримано оцінили нещодавній спад цін на західніх біржах. Московсько-комуністичне урядове пресове аґентство „Тасс", подало такі наголовки після останнього спаду цін на нюйоркській біржі: „Чорний понеділок", або „Паніка на біржі", але московсько-комуністична преса в загальному потрактувала цю справу досить загальниково.

В основному, твердження, що капіталізм наближається до берега пропасти, від якогось часу вже не переконує багатьох у Совєтському Союзі, і тому тон комуністичної пропаґанди значно злагіднюється. Замість атакувати капіталізм як систему, московські ко-

(Закінчення на стор. 4)

## „КОЖНОМУ, ХТО ЗДАТЕН ПОЧУТИ ГОЛОС ЛЮДСЬКОЇ БІДИ"

II.

Звичайно, перед нами — не тупе чиновницьке свавілля якогось Івана Івановича. Тепер не сумніваюся вже, що все було сплановано заздалегідь, що за подіями стоїть певний розрахунок — оперативний, чи загальнополітичний. Та безсумнівне й те, що жадні державні міркування, ширші чи вужчі, не можуть виправдати винуватців репресії: їхня поведінка варварська, її антигуманізм та аморальність рівнозначні святотатству і мародерству.

Я сприймаю скоєне владою як серйозне свідчення про її ідейно-моральне обличчя, про справжні наміри ініціяторів перебудови, про можливості і перспективи революції згори.

Так демонстративно нехтувати правом і мораллю, особливо в умовах широко реклямованої реформаторської політики, можна лише тоді, коли відсутня громадська думка, або в тому разі, коли влада знає, що належного відгуку світової громадськости не буде. Мабуть в останньому вона не сумнівалася. І, на жаль, знову не помилилася. А ми, українці, ще раз переконалися, що політики та політична громадськість Заходу, зокрема, засоби масової інформації, ставляться до нас тільки як до пропаґандистського матеріялу для свого вжитку, „забуваючи", що ми — нація, окремий і самодостатній суб'єкт історії, маємо власні законні потреби та інтереси. Україна 1960-80-их років XX століття заявила про себе належно і гідно, зазнала чи не найбільших репресій та людських втрат. Реакція на наше становище була і залишилася обурливо байдужою і споживацькою. Національно-політичний (великодержавний) та етнічний еґоїзм у ставленні до нас панує там, де, здавалось би, для активної солідарності достатньо простого людського співчуття. Нехтування українською проблемою та українофобія не можуть не мати своїх неґативних історичних наслідків, у тому числі і в сфері приватних міжлюдських взаємин. Про все це треба говорити окремо і докладно, обмежуся зараз тільки однією думкою, одним силогізмом: тривале і тривке оздоровлення міжнародного життя на принципах стабільного мирного співіснування та співробітництва неможливе без докорінної, справді революційної демократизації Совєтського Союзу, а демократизація СССР неможлива без демократії для України, поза демократичним вирішенням української проблеми, тобто практично без здобуття українським народом національної свободи, реальної і повної влади над своїм історичним буттям.

Василь Стус[1] розповідав якось про жебрака, який просив милостиню так: „Дайте! Дайте! Дайте!!!" (отже „милостиню" — лише умовно). Маючи намір продовжити боротьбу за своє звільнення, хочу виступити в ролі такого жебрака.

Україна — член ООН, одна із засновниць цієї міжнародної організації. Реальне національно-політичне та культурне становище УССР як формально окремої державної одиниці СССР — тема мого дослідження „Право жити", за яке мене позбавили волі. Покладаю на Вас, пане генеральний секретарю ООН моральний обов'язок узяти мене під свій захист — особистий і через ЮНЕСКО та Комісію прав людини ООН.

Знаю, що деякий час після того, як мене було ув'язнено, окремі члени Конгресу ЗСА виступили на мій захист. Висловлюю їм за це щиру подяку і прошу Конгрес ЗСА тримати мою громадську долю в полі свого державного зору. До речі у ті серпневі дні, коли я безнадійно стукав у двері верховної влади, волаючи по допомогу, у тім числі й до голови Президії Верховної Ради СССР, депутати Верховної Ради приймали делеґацію сенаторів ЗСА на чолі з Д. Мойнігемом. Звертаюся з цим посланням, зокрема до вас, пане Мойніген.

В основі суспільно-політичної ідеології мого трактату „Право жити" лежить концепція демократичного соціялізму. Звертаюся до керівництва Соцінтерну із закликом виступити за моє звільнення.

Ідея демократії, свободи і співпраці — патос усіх моїх громадянських виступів. Прямий обов'язок учасників Віденської наради про Гельсінкські угоди — не залишати поза своєю принциповою увагою факту злочинної розправи зі мною. Апелюю, зокрема, до делеґації ЗСА, Канади, Англії, Франції та ФРН, припускаючи, що представники цих країн не потрапили в полон евфонії, викликаної ліберальними зрушеннями в совєтській політиці, і зберегли здатність тверезо сприймати історичну дійсність.

Відсутність складу злочину в інкримінованих мені текстах і діях очевидна навіть за логікою совєтських законів (принциповою, звичайно). Прошу міжнародні організації юристів домагатися від совєтського керівництва об'єктивного розгляду моєї справи, з участю закордонних правників.

Справжня причина позбавлення мене волі — моє публічне слово на захист прав та інтересів рідного народу. Звертаюся до адвокатів Леонарда Пелтієра з проханням бути і моїми захисниками перед державними органами влади Совєтського Союзу, який активно опікується долею Л. Пелтієра. Повідомляю Вас, панове адвокати, і Леонарда Пелтієра про те, що 10 грудня 1984 року я, як політв'язень, звертався з нагоди Міжнародного Дня прав людини до совєтського керівництва з відповідною заявою-декляраціею, у якій також містилося прохання

(Закінчення на стор. 4)

**Роман Гуглевич**

## *„Починаймо з Богом"*

*(Слово у хвилині започаткування святкувань Ювілею Тисячоліття Хрищення України парафією св. Юра в Ню Йорку)*

Урочистим актом посвячення високомистецького мармурового іконостасу в новозбудованому храмі св. Юра в Ню Йорку та його артистичного розмалювання, що його нині довершив Владика Василь Лостен у сослуженні духовенства — парохія св. Юра започатковує святкування світлого Ювілею Тисячоліття Християнства в Україні, нав'язуючи до однієї із найсвітліших подій в історії парохії св. Юра, а саме побудови величавого нового храму св. Юра.

Довго... довго треба було чекати на те, щоб у Ню Йорку, цій метрополії світу й центрі українського зорганізованого життя Америки, мати репрезентативний Божий храм. І не раз здавалося, що зайві всякі труди, зайві всякі сподівання...

Та однак, вкінці поконано всякі перешкоди і осягнено нашу мету. З Божою поміччю та за заступництвом Пречистої Богородиці збудовано цей новий храм Божий св. Юра, що так, як Святоюрський храм у княжому городі Львові, стоятиме тут на вільній землі Вашінґтона, на цій землі нашого нового поселення — на сторожі нашої прадідної віри й наших рідних українських традицій — на славу Всемогучого Бога й на добро нашого українського народу.

Усе щиро серед нас витаний о. протоігумен Юліян Катрій, ЧСВВ, як тодішній парох і ігумен церкви св. Юра в Ню Йорку рішив був після успішного закінчення будови Школи й Академії св. Юра негайно приступити до будови нового храму св. Юра й з цією ціллю покликав був окремий комітет.

Та в дійсності, щойно з приходом до Ню Йорку св. п. о. Володимира Ґавліча, ЧСВВ, справа будови нового храму набрала правдивого розмаху. Він твердо поставив справу нового храму від першої хвилини й непохитно та рішучо йшов до здійснення наміченого пляну.

Українська громада Ню Йорку, що св. п. о. В. Ґавліча незвичайно поважала й любила, зрозуміла свій обов'язок, що на неї накладала хвиля часу. З цією метою зорганізовано окремий Комітет будови нового храму св. Юра, що був спертий на широкій громадській базі, який з повним завзяттям взявся за здійснення пляну будови.

Витворився був серед нашого громадянства дух, що притягав людей до праці та заохочував до жертви труду і гроша... Посипалися жертви десятками, сотками а то й тисячами долярів, щоби тільки допровадити велике діло до успішного кінця.

І нині, радіючи успіхом, годиться ще раз висказати нашу найщирішу подяку тим, що в будь-який спосіб причинилися своєю жертвою праці, труду, чи гроша — хоч би найменшою лептою — до завершення великого діла, до здвигнення величавого храму св. Юра в Ню Йорку, що став гордістю нашої парохії й громади.

Та безперечно, найбільша подяка й признання належиться від нас усіх тому скромному та повному посвяти для Бога й народу монахові ЧСВВ — нашому дорогому й незабутньому отцеві парохові та ігуменові церкви св. Юра — бл. п. о. Володимирові Ґавлічеві! Побудовання нового храму св. Юра в Ню Йорку — це в першій мірі подвиг його енергії та праці. Напевно він нині втішається заслуженою нагородою вічного щастя в небі, що її отримав з рук Небесного Отця, а в нашій пам'яті остане на довгі... довгі літа.

Та на превеликий жаль, йому не пощастило бути свідком викінчення іконостасу та розмалювання храму. Та все ж таки він був учасником виготовлення плянів усіх дальших робіт у тому напрямі, а зреалізування їх перейшло на нашого теперішнього, незвичайно енерґійного, всіма нами високо шанованого пароха й ігумена о. Патрикія Пащака, ЧСВВ, який допровадив роботу до успішного кінця, защо йому від нас найщиріша подяка й признання.

Нині, отже, приступаємо до святкування світлого Ювілею Тисячоліття Християнства в Україні, користуючись уже так великим, просторим будинком Школи й Академії св. Юра, як і великим храмом св. Юра.

Хай же буде той Ювілей поштовхом до нової праці над розбудовою правдивого й творчого життя в нашій парохії!

Відчуймо обов'язок, що тяжить на нас під теперішпору. Відчуймо обов'язок над обновою й скріпленням нашого релігійного, духового й громадського життя!

Хай просторий і модерно вивінуваний будинок нашої Школи й Академії св. Юра заповниться нашою дітворою, нашою молоддю, щоби вони тут виховувалися на гідних синів і доньок українського народу й тисячолітньою християнською культурою!

Хай наш новий храм Божий св. Юра стане направду храмом молитви й цілющим джерелом у нашому житті для Бога й нашого народу!

Оце наш основний обов'язок, та не забуваймо, що на терені Ню Йорку існує Метрополітальний Комітет Ню Йорку для Відзначення Тисячоліття Християнства в Україні, який уже виготовив відповідний плян цього відзначення громадою Великого Ню Йорку та цілої околиці, незалежно від місцевих святкувань у поодиноких громадах і парохіях, беручи під увагу, що це відзначення мусить бути на високому рівні так під організаційним, мистецьким, як

(Закінчення на стор. 4)

**Іроїда Лебідь-Винницька**

## З ПОДОРОЖНЬОГО ЗАПИСНИКА

VIII.

Оглядаю кляси, в них є по 45 до 56 учнів. Ляболаторії фізики, хемії й біології добре випосажені. Кожен учень має змогу робити власні експерименти. Учні не мають вибору предметів за вийнятком чужої мови, але, — як інформує мене директор Лі, — учні з цього вибору не користають, всі вивчають англійську мову. Директор завважує, що колись всі вивчали російську мову, а тепер англійську, а вчителі російської мови мусять переходити на навчання англійської мови. Заходимо до кляси, де відбувається лекція англійської мови, напружую слух, ловлю слова вчителя, тяжка китайська вимова робить англійську мову майже незрозумілою.

Переходимо по черзі будинки і заходимо до дівочого гуртожитку. На коридорі сушиться розвішена дівоча білизна. В кімнатах поверхові ліжка. В кожній кімнаті чотири ліжка для вісім дівчаток. Ліжка стоять тісно одне біля одного, а посередині столик з туалетними приборами та термоси гарячої води.

Термоси — це невідлучні предмети китайського життя. Вода у водотягах є непридатна до пиття, тому питною гарячою водою наповняють щоранку термоси і їх розносять по бюрах, готелевих кімнатах, фабриках, потягах, всюди де є люди, є термоси. І тут кожна дівчинка має свій термос гарячої води.

У кімнаті немає місця на навчання, учні вчаться в клясах та бібліотеці. Від суботи пополудня до неділі цієї ж пори учні можуть перебувати в домі батьків.

Виходимо надвір і спостерігаємо як веселі життєрадісні учні вибігають з будинку на спортову площу, пробігають попри мене, зупиняються і настирливо дивляться; я інакша від них, я біла, а це для них рідкість.

В околиці Чонкінгу є природні гарячі сірчані купелі. Наші господарі обов'язково хочуть нас туди повезти. Їдемо і подорозі оглядаємо поля на яких працюють цілими родинами селяни. Аґрикультурних машин ніде не видно. Найбільшою сенсацією для нас є запряжені у вози і плуги буйволи, що ними селяни управляють ріллю.

Сірчані купелі є серед парку, що оточений горами, а з гір спадають то більші то менші водоспади, вода яких струмочками вливається в ріку. На жаль, декілька місяців тому, повінь спустошила цю околицю і тепер групи робітників відбудовують тут дороги і мости. Щоб скористати з гарячої сірчаної купелі треба залізти в басейн, у якому рухається безліч чорних голів. Ми не відважуємося заходити і це, здається, не довподоби нашим господарям.

Сідаємо в парку і гуторимо. Поблизу сідає двоє середнього віку чоловіків; лиця їх інтеліґентні, провадять спокійну розмову, але щодекілька хвилин, мов навипередки, плюють. Ця неестетична звичка сильно вкорінена в китайський стиль життя. На нас це зле впливає, терпець уривається, встаємо і вертаємося до Чонкінгу.

**Середа 10-го вересня**

Китайці з давніх-давен виробляють найкращу тканину — шовк. Сьогодні іду оглянути фабрику шовку. Працює тут 1,200 працівників; 60 відс. з них це дуже молоденькі дівчатка. Фабрика виробляє три мільйони метрів шовку річно і всеціло експортує його до Японії, Европи і Америки. Прядення ниток та ткання матерії усе змеханізоване. Процес та машини дуже подібні до тих, що я їх бачила в Канаді для виробу бавовняних чи синтетичних матеріялів. На жаль, як хробачок-шовковик пряде нитку я не бачила. Цей процес є в іншому місці, а їхати туди вже не було часу. Найбільше вразив мене у фабриці жахливий шум машин і те, що молоденькі дівчатка працюють тут без жодної охорони вух. Цікаво як довго вони тут витримають заки цілком оглухнуть? — пробувала я ставити це питання директорові фабрики, одначе він сміявся і вдавав, що мене не розуміє.

**Четвер 11-го вересня**

Однією з атракцій нашого перебування у Китаї це триденна плавба кораблем по ріці Янцзи з Чонкінгу до Вугану. Корабель наш виїздить з Чонкінгу завтра вранці. Ввечері перед від'їздом можна зайняти кабіну і переночувати на кораблі. Прийшла ціла делеґація нас відпроваджувати з Чонкінгу і проф. Цю Чушау, проф. Янг і мій провідник Дін, двох інженерів, що приїхали зі сталеварні з Вугану, щоби бути слухачами на викладах мого мужа та наш супровідник пан Цю. Численна наша група іде малим університецьким автобусиком. У порті наші господарі бігають, метушаться, голосно по-китайськи говорять, дають нам поради, інструкції, бажають приємної подорожі, щиро стискають руки та довго ними трясуть. Наша подорож буде тривати три ночі й два і півдня. Приміщуємося у другій клясі. Перша кляса знесена як буржуазно капіталістична примха. Кабіни другої кляси є двоособові, відділені від решти корабля залізною брамою. У них містяться виключно туристи, є тут: група французів, група японців, одна родина німців і ми. В третій клясі кабіни на чотири або вісім осіб та поверхові ліжка. В третій клясі їдуть наші знайомі китайці, подружжя швайцарців та група 16-ох шведів. У четвертій клясі кабіни на 24 особи, їдуть тут самі китайці. Є ще дві категорії п'ятої кляси перша з ліжком, а друга без ліжка. У великих залях п'ятої кляси люди сплять на триповерхових ліжках без матраців лиш на бамбусових підстілках. Ті, які купили квитки п'ятої кляси без ліжок, розстелюють на підлозі бамбусові підстілки і сидять та сплять у переходах. Це дуже прикрий вид — матері з малими дітьми, вагітні жінки, старенькі люди, всі покотом в бруді й жахливому смороді сидять, сплять, їдять. Довідуємося, що квитки на корабель всі заздалегідь випродані. Корабель — це дуже догідний і дешевий засіб транспортації, користають з нього селяни, коли їм треба медичної опіки, чи полагодити справунки в Чонкінгу. Тому то вони готові якбудь їхати аби лише знайти спосіб до переїзду.

*Закінчення буде.*

**НЕДАВНО ПРИЗНАЧЕНИЙ** предсідник Федеральної Ради Валютних Резерв Ален Ґрінспен був змушений Бюром Урядової Етики, розв'язати свою економічно дорадчу фірму Товнсенд-Ґрінспен енд Ко., Інк. Ця фірма роками користувалися пошаною фінансової громади та пишалася показною листою вибраної клієнтелі. Немає жодних даних про те, куди поділися працівники фірми та які фінансові втрати спричинено її ліквідацією.

**БЮРО СТАТИСТИКИ ПОДАЄ**, що студенти, закінчуючи вищу освіту, здобувають багато більше, як диплом. Виявляється, що випускники коледжів та університетів заробляють майже вдвічі більше ніж ті, що кінчали тільки середню школу. Праця над цим питанням підтверджує й той факт, що дипломи з гуманістичних наук не мають тої самої зарібкової сили як дипломи з професійних факультетів медицини почавши, а на інженерії кінчаючи.

**ФІРМА ТЕКСАС ІСТЕРН** Корпорейшен провізорично погодилась вичистити ПБС і інші струйні відходи у 89 місцях 14 стейтів, що находяться вздовж їхнього трубопроводу природнього ґазу. Приблизна ціна такої чистки виноситиме біля 400 мільйонів дол. Згідно з „договором в принципі" і Агенцією охорони довкілля, Тексас Істерн заплатить також 15 мільйонів дол. за переступлення законів, що реґулюють усунення отруйних відходів вздовж їхнього 10,000-милевого трубопроводу, котрий тягнеться від Тексасу і Люїзіяни аж на північно-східне побережжя.









# ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ І УЗО В ОГАЙО

У п'ятницю, 25-го вересня ц.р., відбулися ширші сходини членів Громадського Комітету Тисячоліття і представників організацій, які є членами УЗО — Українських Злучених Організацій Клівленду.

Сходинами проводив голова УЗО і заступник голови Комітету Тисячоліття мґр Василь Ліщинецький. Він склав короткий звіт з діяльности УЗО в останньому часі і плянів на найближче будуче.

Представники УЗО взяли участь у відзначуванні у Вашінґтоні Тижня поневолених народів, де на бенкеті у присутности президента Роналда Реґена і його Адміністрації з великим успіхом виступив молодечий танцювальний ансамбль „Каштан" з Клівленду. Також місцеві відзначування Тижня поневолених народів у Клівленді випали дуже добре. Відбулася чергова зустріч українських і жидівських делегатів у дусі взаємної толеранції. Перший раз на нашому терені українці взяли участь у нарадах філіппінської організації, яка підтримує президента Коразон Акіно.

Підготовою відзначення Листопадового Зриву займався інж. Євген Палка, а підготовою відзначення свята Незалежности і Соборности займається Вірослав Лобур. УЗО і Громадський Комітет 1000-ліття спонзорували виступ ансамблю „Лемковина".

Проф. Юрій Кульчицький — голова Громадського Комітету Тисячоліття в Огайо подав обширний огляд діяльности і плянів цього Комітету. Екзекутива відбула шість, а комісії 16 засідань. Виголошено дев'ять доповідей і один семінар у Янґставні. Зорганізовано виставку ікон і один мистецький виступ. Закуплено історичні образи мистця Андрусіва, які мистецька галерія Гарабача відповідно оправить і оформить у спеціяльні течки, придатні для виставок і показів.

Комітет заінкорпоровано й одержано поштову скриньку: P. O. Box 29597, Parma, Ohio, 44129.

Заходами і при помочі голови Комітету проф. Кульчицького організовано громадський Комітет Тисячоліття в Янґставні. Цей Комітет діє, влаштував забаву „Ніч у Києві" і видав свій інформаційний бюлетень.

Голова і деякі члени Комітету взяли участь у цілоденному пресовому семінарі в Карнеґі Пен., що був зорганізований Католицьким Єпархіяльним Комітетом Тисячоліття.

Молодеча комісія робить заходи, щоб включити наші молодечі організації і шкільну молодь до активної участи у підготові до відзначення 1000-ліття, Учні „Рідної Школи" під проводом художниці Любінської малюють образи і пишуть вірші, присвячені 1000-літтю.

Рішено звернутись до губернатора стейту і посадників міст у справі відповідних проклямацій. Заплановано наукові конференції у Вестерн Резерв, Дейтон і Дукейн університетах і доповіді в університетах Янґставн Стейт, Кент Стейт, Огайо Стейт та Джан Керрол, як також доповіді в Каягоґа, Лейкленд і Льорейн Комюніті Коледжах. Піблічна бібліотека Каягоґа Кавнті дала згоду на влаштування в її 36-ох віддiлах виставки, присвяченої 1000-літтю. Також публічна бібліотека м. Клівленду погодилася розглянути нашу пропозицію на влаштування виставки під назвою „Втрачена архітектура Києва". Заплянoвано мистецькі виставки в Геленен Центрі (Вестерн-Резерв університет), в Янґставн університеті й Батляр музею та виставку української ноші в Кент Стейт Університеті.

Розглядається плян влаштування музею — виставки для американської шкільної молоді. Одначе для цього бракує ще відповідної кількости релігійних експонатів. Громадський Комітет звернувся по радіо з закликом до нашого громадянства в Огайо, щоб ті, які мають старі релігійні книжки і богослужебні речі, молитовники, знимки, моделі церков, реліквії та інше випозичили їх Громадському Комітетові і в цей спосіб допомогли здійснити цей плян. Комітет зобов'язується повернути їх власникам своєчасно.

Рішено спонзорувати присвячений 1000-літтю концерт Капелі Бандуристів, який має відбутися 4-го грудня ц.р.

Громадський Комітет хоче дарувати книжки, образи та інше бібліотекам, важним гостям та урядовцям. Розробляється плян великого концерту і фестивалю.

Пресово-інформаційна комісія робить заходи, щоб якнайкраще спопуляризувати це Тисячоліття серед нашого й американського загалу при помочі преси, радіо і телевізії.

Здійснення намічених плянів вповні залежить від фінансових спроможностей Громадського Комітету. Згідно з інформаціями, які подав голова фінансової комісії Василь Ільчишин, мінімальний оперативний бюджет комітету усталено в сумі 50 тисяч дол. Розіслано 1,400 листів з закликом про пожертви (50 дол). Члени фінансової комісії три рази виступали в радіогодині Степана Зорія з інформаціями і відповідним закликом до українського громадянства. Списки жертводавців проголошуються у радіогодині. Дотепер вплинуло до каси біля 20 тисяч дол., у тому 1,000 дол. від кредитівки „Самопоміч". Коли заклики до громадянства не знайдуть відповідного відгомону й вплив пожертв не збільшиться, то виконання наміченого пляну треба буде обмежити, а деякі проєкти ліквідувати.

На цих сходинах вибрано Контрольну комісію Громадського Комітету Тисячоліття у такому складі: голова — д-р Степан Волянник, члени — д-р Микола Грушкевич і Михайло Полічук.

**Адам Вовк**



# *Лист „Свободи" на виставці документації українського учительства Канади*

**УВАН**, вшановуючи 80-річчя постання першої української учительської організації в Канаді, влаштувала у Вінніпеґу у своїх приміщеннях досить багату виставку діловодства цієї організації, яка лишила поважні сліди в організуванні української піонерської спільноти. Крім статуту і протоколів цієї установи, яка носила вже в тому часі назву „Організація Українського Учительства", є тут обильне листування з учителями, в якому вони обговорювали громадські проблеми, листування з урядовими чинниками провінції Манітоби, вимоги відносно шкільних „ґрентів", пропозиції відносно підвищення професійної освіти тощо. Є також лист часопису „Свобода" з датою 24-го серпня 1907 року, в якому редактор доражує, як і де дістати адреси передових діячів, передусім педагогів з рідної землі, яких канадські учителі обрали своїми почесними членами. До Б. Грінченка радили писати до Києва до часопису „Рада", до М. Павлика на адресу „Громадського Голосу" у Львові, до Константини Малицької, Миколи Спинула, Єротея Пігуляка та Ярослава Яричевського на адресу педагогічного журналу „Дзвінок". Львів, Сикстуська 47. Були й інші ради в згаданому листі. В архіві Організації Українського Учительства збереглися листи названих діячів, а також Михайла Лозинського, Кирила Трильовського і навіть Михайла Грушевського. На жаль, немає листування Івана Франка, якого молоді учителі також обрали почесним членом своєї організації.

Лист „Свободи" є доказом, що учителі мали довір'я до цього часопису, коли зверталися до нього в довірочних справах, хоча тоді в Канаді вже появлялись такі часописи як „Канадійський Фармер", „Ранок", „Червоний прапор". Всі три згадані органи мали ту чи іншу політичну й релігійну фарбу. Був час, що „Свобода" була єдиним часописом, що обслуговував українців Канади (від 1893 до 1903 рр.). Навіть пізніше, коли постали інші часописи із непартійними обличчями, то „Свобода" з Нюйоркського Гадсону втішалася канадськими симпатіями. Тим самим „Свобода" є об'єктивним джерелом інформацій до студій української канадської діяспори того часу.

На виставці УВАН є теж розміщені шкільні підручники канадських шкіл того часу, як також урядові звіти провінційних інспекторів про працю двомовних українсько-англійських шкіл. Всі вони в тому часі були з'ясовані в найбільших позитивах та з признанням українським піонерам за їхній вклад в організування канадського шкільництва.

**М. М.**

## Конференція...

*(Закінчення зі стор. 1)*

шення „гласности", у СССР продовжують переслідування і тортури.

Вечером був висвітлений фільм п.н. „Свічка на вітрі", продуцентом якого є Юджін Ширлі. Він особисто відвідував Совєтський Союз і мав можливість наочно переконатись у совєтській дійсності. Фільм починається піснею „Ти знаєш, Боже, моє бажання, молитву чуєш Ти мою...", а тоді переходить до висвітлення фактів релігійного переслідування різних угрупувань.

У п'ятницю, 23-го жовтня першим викладачем була англійка Дженіс Бравн, автор праць про положення у совєтському бльоці. Вони відвідувала різні країни, і тому темою її докладу був „Огляд релігійних репресій у Східній Европі". Хоч не всі країни, казала вона, належать до совєтського бльоку (наприклад, Югославія), проте всі вони є комуноатеїстичні і у них нема релігійної свободи. Посилені переслідування є в таких країнах, як Албанія, Болгарія і Румунія.

По короткій перерві промовляли на тему „Польща, Східня Німеччина і Румунія" такі промовці: о. Юзеф Жицінскі, професор Папського теологічного факультету в Кракові професор університету ім. Вашінгтона Педро Рамет, і Ернест Ґордон, представник організації Християнські заходи за звільнення дисидентів. Кожен із них говорив про релігійне й політичне положення у даній країні і всі вони прийшли до висновку, що комуністи „багато обіцяють, а мало дають".

Під час обіду промовляв недавно звільнений із совєтської в'язниці Йосиф Тереля на тему „Релігійна свобода і зруйнування Української Католицької Церкви". Він заявив, що незважаючи на всі репресії, не лише Українська Католицька Церква, але й інші Церкви, зокрема протестантська в Україні діють у підпіллі.

По обіді промовляв професор із Південнозахідного університету у Тексасі Денніс Данн на тему „Східня політика Ватикану, гласність і релігія". Він вказував на поблажливе ставлення Ватикану до комуністичного режиму й на жорстоке відношення атеїстичного режиму у відношенні до релігії. „Науковий комунізм, — каже він, — це не лише боротьба проти релігії, — це є відкрита війна проти Бога".

Накінець промовляв директор Коаліції солідарности з християнами в СССР д-р Кент Гілл. Десятки років він студіює християнське положення в СССР і в своєму резюме конференції він прийшов до висновку, що не можна покладати великих надій на „гласність" тому, що „комуністи часто роблять один крок назад, щоби зробити два вперед". „У минулому був так званий НЕП, була хрущовська „відлига" і т. п. Хрущов звільнив більше в'язнів, як Горбачов, але короткі каральні закони невинних людей не змінились".

На окремій сесії, яку очолював д-р Гілл, була ухвалена резолюція до Конґресу в таких справах:

- Згідно з Актом Гельсінських угод й Універсальної Декляраціі Людських Прав Об'єднаних Націй, Совєтський Союз повинен дозволити християнам практикувати їхню віру без перешкод, переслідування і зневаги;
- Совєтський уряд повинен звільнити релігійних в'язнів, які є закваліфіковані й ув'язнені, як дисиденти, за їхні релігійні погляди;
- Совєтський Союз повинен дозволити видавати й розповсюджувати Біблії й інші релігійні матеріяли;
- Совєтський Союз повинен дозволити відкрити закриті церкви, або ті, які є вживані для інших цілей, а також повинен дозволити навчання у семінаріях для приготовлення священиків, пасторів і рабинів.
- У зв'язку із Тисячоліттям Християнства в Україні, ЗСА повинні вшанувати багату спадщину, яка розвинулась в Україні (тут є також і Росії) на протязі 1,000 років.



Об'єднання Українських Лісників і Деревників

Ділимося сумною вісткою, що 29-го вересня 1987 р. відійшов у Вічність на 80-му році життя

бл. п. інж.

**ЕВГЕН ЛЯТИШЕВСЬКИЙ**

Дружині Александрі і синові Андрієві висловлюємо глибокі співчуття.

Управа і Члени ОБУЛІД-у

---

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 10-го листопада 1987 р. в розквіті свого життя, скінчивши 20 років відійшла від нас Найдорожча, ніколи незабутня

бл. п.

**ДАРНЕЛ МАСНА**

ПАНАХИДА в четвер, 12-го листопада, о год. 7-ій веч. в Gleason Funeral Home, 150 St. and 11th Ave., Whitestone, New York.

ПОХОРОН в п'ятницю, 13-го листопада 1987 р. на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишилися в глибокому смутку:

мама — КЕРОЛ
брати — МИХАЙЛО і ДАНИЛО
тети —
ДАРІЯ ҐЕНЗА з доньками ОЛЕЮ І ДАРКОЮ
СТЕФА ЙОГОБОВСЬКА з донькою ТАНЕЮ
ІРЕНА ЛІШМАН з дітьми ХРИСТЕЮ, ЕРІКОМ І ПАВЛОМ
вуйки —
СЛАВКО з дружиною НАТАЛКОЮ і дітьми ВЛОДКОМ, СТЕФОЮ І ГАЛИНОЮ
ПАВЛО з дружиною НАТАЛКОЮ, синами ВІКТОРОМ І ЮРІЄМ
та ближча і дальша Родина

---

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що у середу, 11-го листопада 1987 р. відійшла у Вічність наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

сл. п.

**МАРІЯ з КРУГЛЯКІВ СТЕЦИК**

народжена 1-го жовтня 1908 року в Соснові, пов. Підгайці.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 13-го листопада 1987 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН в суботу, 14-го листопада 1987 р. о год. 9:30 ранком з церкви св. Юра в Ню Йорку на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

сини —
АДРІЯН з дружиною ЛІДІЄЮ
ВОЛОДИМИР
ІГОР
внуки —
ОЛЕГ з дружиною ЗІНЕЮ та з дітьми СОФІЄЮ, ОЛЕКСАНДРОМ і РОМАНОМ
МАРКІЯН з дружиною НАТАЛІЄЮ і донею ЛАРИСОЮ
АНДРІЯН з дружиною ХРИСТИНОЮ
Ближча і дальша Родина

Замість квітів, ласкаво просимо складати датки на Гарвардський Проєкт для відзначення 1000-ліття Християнства в Україні.

---

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 9-го листопада 1987 р. по короткій тяжкій недузі відійшла у Вічність наша Невіджалувана ДРУЖИНА, МАМА та БАБУНЯ

бл. п.

**АННА з ГЕРЦИКІВ МУЛИК**

ур. 15-го серпня 1921 р. в Горожениці, Галичина

ПОХОРОН відбувся в четвер, 12-го листопада 1987 р. з церкви Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. Похоронена на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишилися в глибокому смутку:

муж — АНТІН
син — ЯРОСЛАВ з дружиною ЯРОСЛАВОЮ та дітьми ІГОРЕМ, МАРТОЮ і ОКСАНОЮ
донька — СТЕФА ҐІСОННА з мужем ТОМОЮ та дітьми — АНДРІЄМ, ХРИСТЬОМ і ТАНЕЮ
сестра ОЛЬГА БРОДИН з чоловіком, дітьми та внуками
брати — БОГДАН, СЕМЕН та ОСИП з Родинами
та ближча і дальша Родина на Рідних Землях

Замість квітів прошу жертвувати на добродійні цілі.

## *Комуністи...*

*(Закінчення зі стор. 2)*

муністи радше присікаються до президента Реґена, що це, мовляв, він причиняється до зниження цін на біржі своєю розбудовою оборони, що спричиняє збільшення заборгування. В оцінці совєтської пропаганди, американське заборгування і некорисний торговельний баланс є причиною спаду цін на біржі.

Нагле, зниження цін на вартісні папери у вільному світі сталося у передденъ важливого конґресу китайської комуністичної партії, головною справою якого було продовжування економічних реформ. І хоч цей спад цін давав у руки більше консервативних економічних пляновиків добру нагоду до критики політики вільного ринку, то ніхто не робив того. Китайські партійні провідники не звертали уваги на цей спад цін, розуміючи, що кожна країна, яка практикує економічну систему вільного ринку, мусить бути приготована на такі періодичні зміни.

В більшості випадків, оцінки цього явища в урядових китайських публікаціях були в основному подібні до оцінок на Заході, в яких мова про бюджет, торговельні недобори і відсоткові справи. Найгостріше скритикував систему вільного ринку (капіталізм), Пу Шан, який студіював економію в Гарварді, а тепер кермує Інститутом світової політики і економіки, що діє при впливовій китайській Академії соціяльних наук. Але також і він, як багато китайських аналітиків, твердить, що цей спад цін на західніх біржах не спричинить загальної економічної кризи.

Коли кореспонденти західніх часописів у Москві, на пресовій конференції з совєтськими економістами пригадали їм статтю у „Правді" з жовтня 1929 року, в якій було написано, що тодішній наглий спад цін на біржі в Ню Йорку був ознакою остаточного розвалу вільної системи (капіталізму), то кремлівський головач, Ґеннадій Ґерасімов, відповів: „Я не пригадую, щоб часописи писали про цей крах цін в 1929 році. Ну, добре, назвім це „тимчасовим розвалом".

А все це означає, що ні в Москві, ні в Китаю, вже не сподіваються, що спад цін на біржах Заходу, призведе до упадку вільного світу (капіталізму).



# У першу річницю смерти д-ра Т. Антоновича

Народився д-р Тарас Антонович 28-го серпня 1908 року в Долині коло Стрия, де закінчив народну школу, клясичну ґімназію в Станиславові, а університет у Львові дипломом магістра прав. Докторат дістав у 1937 році, оборонивши дисертацію „Граничне право у давній Польщі та Русі" у проф. Добковського.

Був аплікантом адвокатським у адв. Ганицького до вибуху Другої світової війни та адвокатом за совєтсько-німецької окупації Галичини, при чому також виконував функції керівника Львова для не-німців за посадника Полянського та Біляка. Вже як учень Української державної гімназії в Станиславові та ревний пластун-розвідник XI куреня ім. гетьмана Мазепи, а потім як студент правничого факультету Львівського університету, брав активну участь у суспільному житті. По селах, у священичих родинах, де уділяв лекції, закладав читальні „Просвіти", народні доми, аматорські гуртки, за що вдячні селяни нагороджували його грамотами почесного члена своїх товариств.

Д-р Антонович, за фахом адвокат, вже як молодий правник займав керівні пости у Львівській палаті адвокатів, університеті та в міській адміністрації міста Львова, не жаліючи трудів у допомозі українському населенню в тяжких часах займанщини західніх земель ворогами. Одним з останніх покинув Львів.

Вийшовши на еміґрацію при кінці Другої світової війни, був спочатку гімназійним учителем в Розенгаймі (Баварія), де опісля провадив з великим успіхом адвокатську канцелярію, об'їжджаючи з американським військовим судом, як оборонець на виїзних сесіях майже по всіх місцях поселення південної Баварії. На тому відповідальному пості завоював пошану і признання американського суду і прокуратури та наших як і чужинецьких еміґрантів, як також німецького населення Баварії, своїм не тільки совісним виконуванням професійних обов'язків та чесним і вмілим підходом до судових справ повоєнних часів, пред ставивши судові в час матеріяльну правду справи, своїм ораторським хистом вирятував не одного від в'язниці а то й кари смерти, завдяки великим знанням права американського та німецького, що тоді обов'язували.

В половині 1949 року виеміґрував до Америки, де осів спочатку в Амстердамі, Ню Йорк, де побіч праці в шпитальній адміністрації брав участь в церковному та суспільному житті парафії та був головою ради кураторів, будучи основником та головою відділу УККА. З рамени церкви і громади вітав єпископа Богачевського в 1950 і єпископа Сенишина в 1952 році.

Потім перенісся до Клівленду, на Іст, де був членом церковного комітету, членом-основником „Провидіння", головою та секретарем 114 Відділу. Як основник і голова церковного хору брав участь у парафії св. Марії. Опісля перейшов на сталий побут до Клівленду, Вест. Офіційний місячник Кейс Вестерн Різерв університету „Університетські Вісті" в 1968 році писав, що: „Українець — керівником в адміністрації університету в Клівленді, Огайо. Керівний пост займає український еміґрант д-р Тарас Антонович". Він працював на цьому пості як адміністраційний керівник рентґенольогії від 1954 року. Цю високу позицію здобув він виключно, як подає місячник, завдяки великому знанню адміністрації, організаційному хистові, обов'язковості, здисциплінованості у виконуванні своїх обов'язків. Університетські власті висловлювали високу атестацію як його надзвичайним здібностям, так і великим результатам його відповідальної на становищі керівника праці.

Подивляти треба наших людей, що зуміли хистом та солідною працею і знанням заімпонувати американцям, які довірили їм керівні пости-становища. Там працював д-р Тарас 10 років. На власне бажання перейшов як член дослідної лябораторії біомедичних комунікацій медичного факультету цього університету і став першим в університеті фільмовим переможцем, здобувши високу фільмову нагороду „Кріс аворд" за відмінну майстерність в продукції фільму „Серцева атака — смерть — життя знову". Ця нагорода, що є найвищою почестю, якою наділяють фільмового продуцента в стейті Огайо, була вручена йому фільмовою радою великого колюмбусу на фільмовому фестивалі в жовтні 1967 року.

Він також був членом дослідної лябораторії кардіоваскулярної хірургії медичного факультету та інструктором курсів серцевої ресусітації для студентів університету, що їх провадить в медичному факультеті серцева асоціяція північно-східнього Огайо. Крім досвіду, набутого в праці як директор департаменту кінематографії, д-р Антонович одержав, як вказує його найновіший диплом, формальне навчання в продукції медичних фільмів та голосової техніки у Волтер Рід, дослідному інституті у Вашінґтоні, Д. К.

Очевидно, що кожну вільну хвилину від професійної праці д-р Антонович посвячував церковному та суспільному життю нашої громади-парафії. Як визначний громадсько-церковний діяч, втішався великою популярністю та авторитетом у нашій громаді. Виступав він тут часто як переможець зі своїми цінними глибоко опрацьованими рефератами та доповідями. Також в українській радіопрограмі з високопатріотичними словами з нагоди національних річниць, Різдва, Великодня, в яких мав завсіди відвагу сказати гірку правду в вічі чужим і своїм. Можна сказати, це була виняткова людина, незвичайно взірцева в обов'язках і праці, ентузіястична, енерґійна, заслужена на нашому терені. Завсіди брав слово, своїми цінними рефератами, своїми влучними порадами помагав іншим. Дуже болів над незгодами і несправедливостями у громаді. Надзвичайно любив читати книжки, яких мав подостатком. Залишив багато виголошених рефератів та доповідей. Дописував до газет та „Світла".

Був членом-основником кредитівки „Самопоміч", членом контрольної комісії, основником і членом „Провидіння", був членом 240 Відділу УНС, основником і головою українського хору ім. Тараса Шевченка, від якого дістав високе громадське відзначення за взірцеву працю та заслуги.

Був членом хору „Дніпро" (почесна грамота хору). Виїздив усюди з концертами хору та мав реферати. Основник і голова церковного хору св. Йосафата (10 літ), де щонеділі читав або співав „Апостола" та „Вірую". Був головою комітету для привітання Блаженнішого Патріярха Йосифа, де вітав його хлібом-сіллю на летовищі.

Останньо вітав ще єпископа Роберта з нагоди першої канонічної візитації в катедрі св. Йосафата 23-го лютого 1986 року. Його привітальне слово „Гість в дім — Бог в дім" було поміщене в „Америці" і в „Шляху".

Був головою осередку НТШ в Клівленді, дійсним членом-кореспондентом НТШ.

Залишив в глибокому смутку дружину та родину.

**Д-р Витовт Левицький**

## *„Кожному..."*

*(Закінчення зі стор. 2)*

до уряду ЗСА звернути увагу на долю Л. Пелтієра і забезпечити об'єктивний справедливий розгляд його справи. За мою заяву мене кинули на дванадцять діб до карцеру, умови перебування в якому були рівнозначні щоденному катуванню.

Письменник — символ моральної самосвідомости людства. Уявляючи собі конкретного адресата, спрямовую своє послання і Вам, пане Ґабрієль Ґарсія Маркес. Можливо, до цього спонукала мене Ваша недавня зустріч із М. Ґорбачовим.

Моя мама — людина глибокої релігійної свідомости і високих та чистих християнських почувань. У двадцяті числа серпня, коли наш Совєтський комітет захисту миру приймав у Києві Матір Терезу, знущання влади з моєї хворої 82-річної мами досягло апогею. Звертаюся до Вас, Мати Терезо, до Вашого серця, яке болісно реаґує на брак любови і доброти в світі. Перед Вашим лицем здійснюю суворий моральний осуд людей, які не знайшли в собі ні крихти милосердя до моєї старенької напівпаралізованої мами. Ваш відгук, Мати Терезо, на їхню жорстокість послужив би послабленню зла в людському житті.

Користуюсь нагодою, щоб подякувати всім людям доброї волі за кордоном, які виступали і виступають на захист совєтських в'язнів сумління, у тому числі й на мій захист.

Прошу організованих і приватних представників української патріотичної людности закордонних країн подбати про те, щоб моє звернення, а також інші свідчення моєї громадянської долі дійшли до названих ту адресатів.

**Юрій Бадзьо,**

Київ, 31 серпня 1987 року.

---

*Примітки (ЗП УГГ):*

*1) Хандига — селище в Якутії, де Ю. Бадзьо з дружиною відбувають заслання.*

*2) МВС — Міністерство внутрішніх справ.*

*3) Василь Стус — український поет і правозахисник, який помер у концтаборі ВС — 389/36-1 4-го вересня 1985 року в 47-річному віці.*

## *„Починаймо..."*

*(Закінчення зі стор. 2)*

і пропаґандивним оглядом для зовнішнього світу, використовуючи якнайкращі мистецькі сили та засоби масової інформації.

Зокрема в програмі цього комітету є такі виступи, як: Маніфестаційний похід П'ятою авеню й маніфестаційний здвиг з Медісон Сквер Ґарден, де передбачені є спільний Молебен з участю наших Владик і духовенства, виступи чільних осіб американського світу та мистецький монтаж у виконанні Студії Мистецького Слова, балетного ансамблю, оркестри й хорів; урочистий бенкет у готелі Валдорф-Асторія; торжественна архиєрейська Служба Божа в катедрі св. Патрика; торжественна Архиєрейська Служба Божа в катедрі грецької православної церкви; концерт церковної музики; вистава п'єси „Ярослав Мудрий" у виконанні Студії Мистецького Слова; музейні виставки.

Цей комітет діє під почесним протекторатом наших Владик, зокрема Владики Василя Лостена, що незалежно від того заанґажував професійну фірму публічної інформації Кремер Діксон Басфорд для ширшого розреклямування нашого Тисячоліття серед американського суспільства. Великий тягар такої ж інформації перебрала на свої плечі Комісія зовнішніх зв'язків нашого комітету.

У склад Почесної Президії цього комітету входить також о. протоігумен Юліян Катрій, ЧСВВ, як також усі отці-парохи й настоятелі українських церков Великого Ню Йорку й околиці.

Програма Метрополітального Комітету Ню Йорку багата. Це безперечно получене з поважними коштами, які, однак, не можуть нас відстрашити від реалізації наших плянів. Ми віримо, що наша українська громада прийде з грошовою допомогою. Ніщо не сміє перешкодити, щоби ми гідно відзначили світлий Ювілей Тисячоліття Християнства в Україні.

Тому всі включімся до співпраці в цьому напрямі. Так нам, Боже, допоможи!

### ЗАВИСОКА ЦИФРА

В інформації п.з. „Здійснення Гарвардського проєкту тісно пов'язане із допомогою УНСоюзу", поміщеній у числі газети з 10-го листопада ц.р., написано, що „досі на видання досекулярної творчости українські установи та поодинокі люди вплатили понад 750,000 міл. долярів". Має бути 750,000 долярів. — Ред.